

*Mr Jorge Santos Carvalho, историчар*

## Андреј Митровић

Caros colegas,

Драге колеге,

Ове речи на португалском, преведене на српски, које чита странац који је овде студирао у прошлом веку, пре свега су знак признања и захвалности „нашем професору Андреју Митровићу“.

Како су сећања многа, а време кратко, покушаћу да сажмем дуго дружење с овим Учитељем, каквим сам га сматрао и онда и сада, уз кога сам научио „правила понашања“ историјског заната. Не могу овде а да не истакнем како су ми квалитети великог педагога олакшали ово учење и обавезали ме да што више и више сазнајем. Ипак, да додам, професор ми је препоручивао да у томе пазим, јер, како је рекао, биће још година зато, пошто ми је предстојало још истраживања у архивима и писање магистарске тезе...

Такође, док сам студирао општу историју, нисам заборавио свој први испит (*Увод у историјске студије*), нити један од последњих испита (*Опита историја новог века*), када је он већ био један од најпоштованијих професора међу студентима историје. То поштовање била је награда за професора и педагога, који од студената на испитима није тражио ситнице, већ више разумевања и синтезу наученог градива. Морам истаћи да је у тим седамдесетим годинама откриће његовог дела *Време нетрпељивих* за овог португалског студента представљало важан увод у то доба XX века.

Консултације и месечни разговори *Округлог стола* током магистарског студија дозволили су ми да боље упознам и особу и историчара и да без претеривања кажем да сам имао привилегију да ми он буде ментор током првих корака у историјском истраживању. Тако сам, следећи његова упутства, открио у архивима Београда један Лисабон као средиште југословенске емиграције 1941–1945. Који нисам познавао и који такође није познавала историографија обеју земаља. Открио сам тему за магистарску тезу и сазнао за постојање остале грађе... за могућа даља истраживања у будућности.

Прелиставајући белешке из тог времена о свом првом испиту, била је то *Методологија*, у јуну 1981, после почетне нервозе у вези с једним питањем о марксизму и историји, „успео сам да боље одговарам непридајући важност свом српскохрватском“. Осетио сам да је Учитель био задовољан док сам „излагао о

*Les Annales* (Аналима)“. На следећа два испита нервоза је нестала пошто сам био много боље припремљен, више сам читао, а било ми је неприхватљиво да не познајем препоручену библиографију.

Током учења, нисам изостајао са његових предавања. Слушајући га како говори скоро цео час, размишљао сам колико је времена потребно да би се постигло то савршенство. Једног дана током незаборавних разговора у кафани, којим су се иначе завршавали округли столови, то сам га и упитао. Одговорио је оним својим мирним гласом савршеног говор никада то зависи од теме, али му је увек требало неколико сати да би се припремио...

После испита следило је истраживање по архивима и представљање текста магистарске тезе. Наравно, увек уз наведене округле столове... А током тешкоћа и питања тада насталих, његова помоћ никад није изостајала и тако сам научио како да решавам проблеме везане за писање историје користећи се неопходном методолошком опрезношћу.

Тако је одбрана рада о проласку стотина Југословена кроз Лисабон током Другог светског рата веома добро прошла. Током наредних 20 година долазио сам више пута у Београд. Отишао бих обавезно на факултет како бих поздравио Учитеља и разговарао о садашњости која је представљала континуитет једне прошлости коју је његов *Продор на Балкан* већ предвидео, и његов изванредни увод у књигу *Савез елита* (1985). Последња деценија XX века потврдила је оно о чему је он писао.

Сећајући се тих година сарадње и многобројних разговора, само могу рећи: *Obrigado, Professor* Андреј Митровић!

Хвала, професоре!